

पर्व धर्मराजस्य धीमतः । प्रतिभागोऽऽ महापाशु
पर्वोक्तं तदनन्तरम् । शान्तिपर्व(१२) ततो यत्न राज-
धर्मोत्थापनम् । आपद्धर्मचन्द्र पर्वोक्तं मोक्षधर्म-
सूक्तः परम् । युद्धप्रश्नाभिगमनं ब्रह्मप्रश्नाभिश-
नम् । प्रादुर्भावश्च दुर्वासःसंवादश्चैव भाषया ।
ततः पर्व परिशेषमाभिशान्तिकम्(१३) परम् । स्वर्गो-
पलक्षिकश्चैव ततो भीष्मस्य धीमतः । ततोऽश्व-
मेधिक(१४) पर्व स्वर्गपापप्रणायनम् । अतुगीताऽऽ
ततः पर्व ज्ञेयमध्यात्मवाचकम् । पर्व चान्द्रमवासा(१५)स्त्वं
पुनर्दर्शनमेव च । नारदागमनं८७ पर्व ततः परि-
मिहोच्यते । मौसव(१६) पर्व चोद्दिष्टं ततो चोर-
सुदारणम् । महाप्रस्थानिकं(१७) पर्व स्वर्गोपलक्षिकं(१८)
ततः । हरिवंशस्ततः पर्व८८ पुराणं खिलमंशितम् ।
विष्णु पर्व८९ शिशोश्चर्या विष्णोः कंसवधस्तथा । भविष्यं
पर्व९० चाप्युक्तं खिलेवाङ्गुतं महत् । एतत् पर्वं यत
पूर्णं व्याख्यानोक्तं महात्मना । (महापर्वसंहितं किञ्चिदधि-
कशतपर्वोपक्रमेति बोध्यम्) । यथावत् स्तुतपुत्रेण
क्षौमहर्षिणा ततः । उक्तानि नैमिषारण्ये पर्वोच्यन्ते
एतदेव ९१ । सप्तमो भारतस्यायमोक्तः पर्वसंपन्नः ।
पोषः पञ्चमोमहासौक्यमादिर्(९२)यवतारणम् । सम्भवो
जगत्प्रेक्षास्त्वं हिङ्गिस्त्वकयोर्वधः । तथा चैत्ररथं देव्याः
पाशाख्याय स्वयंवरः । जालधर्मेण निर्जित्य ततो
मेवाहव स्तुतम् । विदुरागमनश्चैव राज्यलम्बस्तथैव
च । वनवासोऽर्जुनस्यापि सुभद्राहरणं ततः । हरणा-
हरणश्चैव दहन् पाण्डवस्य च । मयस्य दर्शनश्चैव
आदिपर्वणि कथ्यते । पोषो पर्वणि महात्मसुतस्य-
स्योपवर्णितम् । योयोमे भृगुवंशस्य विस्तारः परिकी-
र्तितः । आसीत् सर्वनामानां गरुडस्य च सम्भवः ।
योरोदमयनश्चैव जम्बोजैःप्रवसस्तथा । यजतः स्वर्ग-
सत्त्वेण राघः पारोक्षितस्य च । कथेयमभिनर्तत्ता
भारतानां महात्मनाम् । विविधाः सप्तमराज्ञासुक्ताः
सम्भवपर्वणि । अन्येषाञ्चैव श्रुताणामुपदेष्टेपाथनस्य
च । अंशवतारणश्चात्र देवानां परिकीर्तितम् । दै-
त्वानां दानवानाञ्च । यक्षाणाञ्च महोजसाम् । नागा-
नामच सर्पाणां गन्धर्वाणां प्रतलिणाम् । अन्येषाञ्चैव
भूतानां विविधानां ससङ्गः । महर्षेरात्रमपदे कण्वस्य
च तपस्विनः । शकुन्तलायां दुष्मलाङ्गरतश्चापि जाञ्ज-
वाङ् । सस्य लोकेण नाम्नेदं प्रथितं भारतं कुलम् ।

वस्त्रानां पुनस्तृपत्तिर्भीमोरथगां महात्मनाम् । शान्त-
नोर्वैश्वानि पुनस्तेषाञ्चारोहणं दिवि । तेजोऽंशमाह
सम्पातो भीष्मस्यायत्न सम्भवः । राज्योच्चैर्वर्तनं तस्य
ब्रह्मचर्यव्रते स्थितिः । प्रतिष्ठापावनश्चैव रक्षा चित्ता-
ङ्गदस्य च । हते चित्ताङ्गदे चैव रक्षा भ्रातृव्यवीयसः ।
विचित्रवीर्यस्य तथा राज्ये सस्यतिपावनम् । धर्मस्य
क्षुम्भूतिरणीमाण्डव्यशापना । कण्वदेपायनाञ्चैव
मास्तिर्वरदानजा । छतराङ्गस्य पाण्डोश्च पाण्डवानाञ्च
सम्भवः । वारणावतयात्रायां मन्त्रो दुर्व्योपनस्य च ।
कूटस्य धार्तराष्ट्रेण प्रेषणं पाण्डवान् प्रति ।
हितोपदेशश्च पथि धर्मराजस्य धीमतः । विदुरस्य
कतो यत्न हितार्थं स्तेच्छभाषया । विदुरस्य च
वाक्येन सुरङ्गोपक्रमस्तथा । निषाद्याः पञ्चपुत्रायाः
सुप्राया जगत्प्रेक्षाणि । पुरोचनस्य चात्रैव दहन् स-
म्भवीर्कृतम् । पाण्डवानां वने चोरे हिङ्गिस्त्वायाश्च
दर्शनम् । तत्रैव च हिङ्गिस्त्वस्य वधो भीमान्महावलात् ।
धटोत्कचस्य चोत्पत्तिरत्रैव परिकीर्तिता । महर्षे-
र्दर्शनश्चैव व्यासस्यामिततेजसः । तदाज्ञयैकचक्रायां
ब्राह्मणस्य निवेशने । अज्ञातचर्याया वासो यत्न तेषां
प्रकीर्तितः । वकस्य निधने चैव नागराणाञ्च विधायः ।
सम्भवश्चैव कण्वाया छट्पादनस्य चैव हि । ब्राह्म-
ण्यात् सप्तपुत्रस्य व्यासवाक्यप्रचोदिताः । श्रोपदे
प्राथम्यलक्षो स्वयंवरदिहस्तथा । पाञ्चालानभितो ज-
म्भुयन्त कोतुहलान्विताः । अङ्गारपथं निर्जित्य
गङ्गाकुलेऽर्जुनस्तदा । सत्त्वं जत्वा ततस्तेन तस्यादेव
च सुशुभे । तामत्यमथ वाशिरभोऽंशुख्यानस्तुतम् ।
भ्रातृभिः सहितः सर्वैः पाञ्चालानभितो ययौ ।
पाञ्चालनगरे चापि लब्ध भित्वा धनञ्जयः । श्रोपदे
लब्धवान्मम मध्ये सर्वमहीक्षिताम् । भीमसेनार्जुनौ
यत्न संरञ्जान् पृथिवीपतीन् । शल्यकण्यौ च तरसा
जितवन्तौ महानुभवे । दृष्ट्वा तयोश्च तदौर्ध्वमपमेयमना-
तुषम् । गङ्गापातौ पाण्डवांस्तान् रामकण्यौ महामतौ ।
जम्भुवन्तौ सभागन्तुं शाबाल्मागवैश्वानि । पञ्चानास्ते-
कपतीत्ये विमर्षो द्रुपदस्य च । पञ्चन्द्राणाञ्चपाश्या-
नसप्तैवाङ्गुतमुच्यते । श्रोपद्या देवविहितो विवाहस्याय-
मातुषः । चक्षुश्च छतराष्ट्रेण प्रेषणं पाण्डवान् प्रति ।
विदुरस्य च सम्प्राप्तिर्दर्शनं केशवस्य च । व्यासव-
प्रस्थवाचश्च तथा राज्योऽंशवचनम् । नारदस्याप्यथा